

ARADUL

**Tăria unui neam și
țară stă în forța su-
fletească a satelor.**

DACTIA și ADMINISTRAȚIA:

RAID, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:		Pentru autorități și instituții	
150 Lei	1 An	250 Lei	1 An
80 "	6 Luni	140 "	6 Luni
40 "	3 Luni	70 "	3 Luni

..... In străinătate dublu.

Probleme de actualitate

suferim cu toții, și cauza a-
tor suferințe ni-o explicăm cu
felul de efecte. Aceste sufe-
rințe în sine sunt destul de mari
întru a ne impresiona; doar
înțelegerea ochilor noștri se desfășoară zilnic drame și tragedii, cari
trebuie să impresioneze și cele
neînțelese inimi! Și când ne
dăm seama, că nici nu avem
înțelegerea de a vedea termi-
nându-se aceste suferințe fără
înșir și de a nu zări înce-
putul unei îndreptări, — cei mai
buni de inger dintre noi, demo-
nizații, desarmează trecând în
peștera pesimiștilor, cântitorilor,
care prevestesc prăpădul; iar op-
oziștii stau cu mâinile în sân, ca
monștrii orientali, așteptând să
se întâmple minuni supranaturale
întru a ne scoate din starea
deplorabilă de azi.

Dacă noi generația de azi nu
 suntem în stare de a ne scoate
 din impas, cel puțin să ne îngri-
 șim ca generația care ne urmează
 să fie mai bine înzestrată cu arme
 intelectuale și morale pentru a
 ridica din letargia rușinoasă
 în care trândăvim noi azi.

În interviul dat de dl Prof. Iorga, prim-ministrul țării, ziari mondial „Manchester Guardian”, a făcut unele declarațiuni, și suntem siguri că vor impresiona pe oricine le va citi, mergând asupra adevărilor filozofice pe cari le conțin. Aceste declarații, cari ies din comun, și au nimic politic în ele, trăgăză pe gânditorul profund, pe filosoful și savantul veritabil, și este dl Iorga.

Di Prof. Iorga spune, că marxismul este o absurditate, ca și gma economică, și dacă el s'a înținut, luând întruclăparea instruoasă din Rusia, faptul se cerește numai împrejurării, că forma lui de azi, capitalismul e tot și el învechit și perimat. Capitaliștii nostri (adică din în- continentul) se cugetă tot ca mînțașii lor din 1789, înainte revoluția franceză. Soarta Eu-ei depinde de ceea ce va face italismul modern, care trebuie dea un nou cuprins doctrine- vechi; să elaboreze idei noi metode noi!

lu putem sublinia în de-ajuns
vărul acestor adânc simțite
pândite afirmațiuni.

Într-o zi, la o oră foarte
fai departe dl Prof. Iorga a
afirmat un alt adevăr adânc,
nând, că: „Naționalismul ex-
zist întins peste întreaga Eu-
a este un pericol foarte mare.
area naționalistă este o pie-
ă, în calea consolidării păcii
progresului general. Impo-

† *Dr. Stefan Albu.*

Trei pierderi grele pentru noi în aceeaș dureroasă lovitură a sortii.

Am pierdut un medic foarte valoros, un român plin de suflet și un om de un caracter desăvârșit.

Cultura vastă și cunoștințele temeinice ale medicului i-au adus un respect unanim în rândurile colegilor, ca și în rândurile variatei clientele. Inima largă, generoasă și entuziastă, veșnic plină de un tineresc optimism și încredere în destinul neamului l-a făcut să fie partaș activ al tuturor inițiativelor fericite din acest oraș. Și armonia perfectă dintre creierul și inima acestui vrednic om i-a îngăduit să-și evidențieze în toate acțiunile lui un suflet de elită, printr'un caracter de o cinstă rară.

Conștiincios până la sacrificiul de sine în îngrijirea bolnavilor, milostiv cu cei nevoiași, dând cu o regească dărnicie banul său — greu muncit — acolo unde simțea un entuziasm creator, medicul Dr. Stefan Albu rămâne o icoană neștearsă în amintirea celor cari îl supraviețuim.

În începuturile asociației „Înfrățirea” numele lui rămâne scris printre membri ei fondatori. Nu numai prin suma de 10.000 lei înscrisă și plătită chiar în ziua constituirii asociației, cât mai ales prin avântul sănătos pe care sufletul său l-a imprimat societății noastre în clipe de mult scepticism și șovăire.

Zarandul a dat acestui oraș fii vrednici și de mare preț. Puținul lor număr se rărește din nou și jale amară ne copleșește în fața acestei năprasnice pierderi.

Să fie, ca înțelegerea pierderii care ne încearcă, prin justa prețuire a medicului, a românilui, a omului de mare caracter, să trezească îndemnuri celor vii spre virtute și cinste, pentruca într'un apropiat viitor să putem spune, mulțumiți, la mormântul celui care s'a dus dintre noi:

„Drag prieten, nădejtile Tale în vremuri mai bune, în oameni mai oameni, s'au împlinit și pomenirea Ta trăește în noi cu acelaș îndemn spre bine.

Dumnezeu să binecuvinteze amintirea numelui Tău
în veci.” „Infrățirea”.

triva ei numai două remedii se
găsesc: biserica și școala.

O renaștere religioasă este absolut necesară. Până acum însă nici o religie și *nici o biserică n'au luptat împotriva naționalismului extremist*. Ba din când în când au ajutat la creșterea lui! Ce se învață în școli? Adorarea lui Napoleon, răspândirea unor legende sălbatice și lezuitismul; o continuă lecție de ură, de ambiție și de orgoliu, adică exact contrariul la ceea ce ar trebui să se învețe. Biserica și Școala ar trebui să se reformeze, în scopul de a apropia oamenii unii de alții.

**Chiar și în organismul statului
trebuie infiltrat suflet, viață!**

Iată unele probleme înălțătoare, care trebuie să ne preocupe pe toți. Ele sunt formulate într'un mod clasic de marele nostru savant, care prin autoritatea numelui său le ridică la o valoare incontestabilă și naintea dușmanilor acestor adevăruri. Pe noi Românii, recunoașterea lor din partea unei personalități cu renume

mondial, cum e dl Prof. Iorga, constituie o cinste deosebită, căci dovedește că nația noastră este capabilă de a se sesiza și reprezenta probleme mondiale.

□ **Lira sterlină scade.** În legătură cu evenimentele economice internaționale „în centrul cărora stă Germania, piața internațională a suferit o serie de sgu-
duri, cari s'au repercutat, în mod
grav chiar, și la bursa londoneză. O-
dată cu încheierea împrumutului en-
glez în Franța, la Paris o puternică
grupare financiară în frunte cu Banca
Franței a aruncat pe piață o mare
cantitate de lire engleze. Aceasta a
produs o puternică sguđuire a lirei
și eri dimineată la orele 11 s'a pro-
dus o adevărată panică la bursa din
Londra, de oarece lira în câteva mi-
nute a scăzut cu 35-40 de puncte fa-
ță de dolar și față de francul francez.

Peste câțva timp lira s'a urcat din nou cu 10-15 puncte, ca apoi să scadă iarăși cu 20-25 de puncte. Această fluctuație a lirei engleze a produs o mare îngrijorare în toate cercurile financiare și moneda engleză a înregistrat scăderi considerabile și la Paris și Berlin.

Boala satelor.

Tăria unui neam și țară stă în forța
sufletească a satelor. Orașele sunt --
sub acest raport -- doar tumefacții can-
grenoase pe trupul țării, un soi de
„dul”-uri, cum le numește medicina
populară.

Otrăvit de viața parazitară birocratică din oraș, am fugit la sate, în munți, să-mi îmbrozăsc sângerile și sufletul. Am sosit într-o Duminică. Dar — vai — ce decepții... Biserița de lemn, a cărui trup se ridică svelt pe o colină, era goală. Icoana cămășilor albe care împânzeau ograda odinioară, fiindcă era biserica prea neîncăpătoare, avea să rămână un vis puțin verosimil. În locul românilor sdraveni, chipeși la trup și la port, bieți îmbătrâniți fără de vreme, chipuri ofilite și ochi supți sub teama miilor de griji. În amurgul serii nu mai sburdă copii rumeni doinind și chiuind, iar moșnegii domoli la pas și cu miez de multă înțelepciune în graiu au dispărut ca o legendă de demult; cei de azi n'ajung să-și respire degetele în fuiorul de argint al capului, căci îl rărește teama și grija zilei de mâine...

**Grija aceasta cumplită... De ce oare?
Este viața mai grea la sale?**

Un gospodar se plânge, că dările sunt mari. Din vorbă în vorbă tot el o spune, că înainte de războiu vindea o vacă să-și plătească „porția“, iar acum... „ce-i drept, o plătește și cu prețul unui vițel“.

Nu vremurile sunt mai grele, ci alta e cauza. Viața trupului și-a pierdut legătura cu viața dă veci, cu sufletul.

Lipsește *credința*. Și trupul, bătă epavă lăsată în voia vântului, în voia valurilor vieții, se frământă și se prăpădește cu zile, chinuit de lăcomia nesăturală după întâietate, avere. Teama și grija zilei de mâine, nesiguranța izolată e boala cumplită care sdruncină astăzi din temelii așezările omenești.

Există un singur mijloc de refacere socială, economică, sau oricum vești să o numim. O reîncopciere a sufletului omenesc în unda vieții veșnice; o revenire la credința nemuririi, la morală divină. Se ofilește și pierе frunza ruptă din crenguța legată cu seva veșnică de viață și niciodată nu s'a simțit mai mare trebuința revenirii omului la blânda și generoasă învățătură a mînatului Isus: „nu vă îngrijiiți ce vești mîncă și ce vești bea, ci priviți paserile cerului, nici ară, nici seamănă...”

Și spre acest drum trebuie să se orienteze astăzi toate energiile active de propagandă la safe, căci răul depășește mult cadrul restrâns al organizațiilor preoțești chemate să lupte contra lui. Misionarismul laic, departe de a fi un gând sterp, se impune astăzi ca o datorie principală a tuturor capetelor luminate din aceasta țară.

Tovio.

Religioase — Culturale.

Schimbarea la față.

E unul dintre marile praznice împărătești. Prilej de adevărire a dumnezeirii Domnului nostru Isus Hristos. Se întorsese cu ucenicii Săi din Cezarea lui Filip, dela poalele Hermonului. Acolo se petrecuse o mișcătoare scenă între învățător și învățat. Intr-o convorbire de caldă intimitate Domnul întreabă pe ucenicii Săi: Cine-Mi zic oamenii că sunt Eu? Iar ei răspunseră, așa cum au aflat din gura mulțimii. Unii îl credeau Ioan Botezătorul reînviat, alții socoteau că este proorocul Ilie, răpit la cer cu trupul, și revenit acum pe pământ; sau vre unul din prooroci... „Dar voi cine-Mi ziceți că sunt?“ Il întreabă Domnul. Ca de obicei răspunde Petru, mai în vârstă fiind și mai sprinten, mai îndrăzneț. Răspunsul lui e mărturisirea clară a credinței ucenicilor despre învățătorul lor: „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu“. Mărturisirea luminoasă umplu de bucurie inima Domnului. El îi răspunde lui Petru spunându-i adevărul, că nu dela el este aceasta, că *omul, prin sine, nu poate ajunge la credință; ea e dar de sus*: Nu trup și sânge ți-a descoperit ție, ci Tatăl meu, Cel din ceruri. Dar pe această piatră a mărturisirii tale voi zidi Biserica mea... Biserica lui Hristos e întemeiată pe această piatră unghiulară: Hristos — Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat. Cine nu trăiește cu această credință vie, nu e membru al Bisericii creștine dreptcredincioasă și nici creștin nu e, decât doar cu numele, ca unul ce a primit botezul.

Mărturisirea deschisă a apostolilor însă a făcut să fie investiți cu puterea legării și a deslegării în Biserica Domnului.

Dumerit asupra credinței ucenicilor Săi, Domnul a socotit sosit timpul să le descopere, să le prezică patima Sa: „Se cuvine a merge în Ierusalim și multe a pătimi... a fi omorât și a treia zi a învia“ (Mat. 16, 21;) Auzind această tristă prevestire ucenicii au fost cuprinși de durere și amărăciune. Îndoiala le incolți inima.

Ca să nu-l lase pradă chinului în-

doiilei, să nu fie prinși în lațul ispitei, ce pândeste pe om, ori de câte ori se găsește în nesiguranță, — Domnul la cu sine pe cei trei ucenici, cari erau să fie mărturii chinurilor Sale din grădina Ghetsemani, pe Petru, Iacob și Ioan. A lor credință trebuia întărită, că orice s'ar întâmpla învățătorului dela oameni, El este și rămâne Hristos Fiul lui Dumnezeu.

Pe inserate Se sui deci în munte să Se roage. Și s'a întâmplat, rugându-Se. „S'a schimbat fa față înaintea lor și a strălucit fața Lui ca soarele, iar hainele Lui s'au făcut albe ca lumina“. Dumnezeirea pătrunde învelișul trupului, în care se îmbrăcase și se arată în toată strălucirea Sa mărețată.

Nu în valea frământărilor vieții acestela, nu în zgomotul asurzitor al adunărilor omenești și al petrecerilor, nu la răsuciri de drumuri neguțătorești, nu aici se descopere Dumnezeu. Ci acolo, sus pe munte, în taina nopții, în ceasul rugăciunii.

Are rugăciunea această putere minunată de a schimba fața omului. De sigur nu ori care rugăciune, făcută oricum, și oriunde. Ci numai rugăciunea făcută în concentrare sufletească și în reculegere externă. Adevărata rugăciune, ținută din adâncimi sufletești dă înfățișare luminoasă, învalue în lumină cerească. Imaginați-vă pe un copil fraged cu mâinile împreunate ridicându-și ochii nevinovați la icoana din perete. O fecioară adâncită în genunchi cu genele plezate, în fața altarului, așteptând să se împărtășească cu trupul și sângele Domnului. Sau tinărul zvăpălat, nepăsător, sfidător și batjocoritor de altădată, atins de fugarul incercărilor amare, căzând în genunchi în pustiu de viață și trezindu-se: Sculamă-voi și mă voi duce la tatăl meu... Sub tot atâtea chipuri luminoase, fețe schimbate în clipa când, în rugăciune, sunt sărutate de raza strălucirii pogorâte din cer.

Se poate oare un mai frumos tablou decât al unei mame care își strânge în juri de sine odraslele ei să ingenucheze împreună în fața icoanei Preacuratei, rugându-o să-i la casa or-

„Casa dragostei“

O faptă laudabilă în viața
acesta de lăcomie.

Sunt inițiative și fapte cari se ridică deasupra vremurilor, spre cinstea sufletului omenesc, asemenea puținilor drepti penru cari s'ar fi hărăzit mântuirea divină asupra Sodomei.

Vom aduce laude sincere în aceste rânduri unui om vrednic, unui evreu din Arad, comerciantul Koch Daniel din strada Eminescu.

Omul acesta s'a pus în gând să edifice cu truda și osteneala lui un cămin pe seama bieților oropsiți bătrâni, cari sunt siliți să cerșească mila trecătorilor. Și gândul a devenit o realitate. Strângând ban cu ban dela clienți, dela cunoscuți și prieteni, dela lumea toată, vrednicul Koch Daniel a reușit să realizeze un fond de câteva milioane, edificând în Arad ceea ce își pusese în gând: căminul bătrânilor evrei.

Am vizitat acest cămin. O casă mare cu un etaj, în stil simplu dar cu bună împărțea, înconjurată de grădini largi, în cari pomi tineri, mulți și smeriți orânduți, profetesc un rău de mai târziu. Fiecare pomisor poartă o tăbliță cu un nume: numele copilului care l-a sădit. Dl Koch îmi arată o listă despre dărnicia părinților acestor copii; zeci de mii de lei. Sute de trandafiri. Vizităm bucătăria spațioasă și foarte curată. Mâncări modeste, dar succulente. O cămară tixită. Dormitoare largi, săli de baie cu toate instalațiile moderne, infirmerie, săli de mese, iar la etaj alte dormitoare, alte săli așteaptă pe Septembrie găzduirea unui număr de 20

familii în paza ei? Dacă n'ați încercat o rugăciune tainică, în liniștea sării, retrași pe Taborul casei voastre, nu veți înțelege nici odată bucuria apostolilor, de pe muntele schimbării la față, exprimată sugestiv exclamarea lui Petru: „Doamne, bine este noauă a fi aici... să facem aici trei colibă...“

Arhim.

copii orfani, cari vor fi crescuți ucenici și plasați — la vremea în posturi sigure.

Pretutindeni o curățenie desăvârșită. Se simte mâna energică a tei pricepută a celui care conduce căminul. Dar se simte mai ales aer binefăcător de suflet om care pulsează în acest edificiu din ofranda publică prin truda singur om iubitor de semenii săi.

Cei 45—50 de bătrâni, țevi bărbați, între cari unul de 92 de foarte mulți trecuți de 80 de sunt docili ca pruncii și oc exprimă recunoștință neprefăcută.

Litere de aur gravate în marmură pomenească darurile marmore dar niciăieri numele vrednicului Daniel. Aceasta rară modestie săvârșește opera de binefacere.

... Și m'am gândit, că omul învinge hotarele vremii pământești. Sufletul izolat al încalzit de dragoste pentru nui său.

Să fie ca fapta vrednicului clant Koch Daniel din Arad să jească îndemnuri bune și alton

□ Cui se acordă prima de Prima de 10.000 lei de fiecare de grân exportat, introdusă de alul guvern, se acordă deocomeclanților cari dovedesc exportul certificatului dela vamă. Prima cordă și agricultorilor cari de exportarea. Prin acordarea prim export, guvernul a căutat să ridice grăului, n'a reușit. În schimb s'a conflict cu brutarii și consumator nu știu în sarcina cui cade timbrului pe pâine, introdus crearea fondului din care se prima de export. E de dorit ca să soluționeze problema căs rând spre a curma nemulțumipulației.

Deștepți și naivi.

(20)

(roman)

de: T. Cristea

Când se zorea de ziua, plecară, afară, în stradă, răcoarea dimineții îl invioră și nenea Liță, care obiceiul să se plimbe un clas înalte de răsăritul soarelui, spuse, că nu se simte nici decum obosit și o să-și facă plimbarea spre Grulu. Așa, plecară vorbind.

Ursu era foarte bine dispus și avea o vervă ca în zile de mare însemnatate românească.

— Vezi tu, Volcule, munții aceștia cari îngrădesc valea Grului ca o cetate, mi-se par totdeauna în zori de zi pereții unei biserici urlașe: biserica lui Dumnezeu. Și frunzelor, şușoitul terburilor, cari se trezesc după odihna nopții, mi-se pare rugăciunea de dimineață a vieții către Cel prea bun. Iar buciul care răsună îndepărtat din munți e glasul trecutului; fluerul lui lăncu care deasupra vremurilor ne vestește, că nu trebuie să pierdem nădejdea, că dincolo de toate bucurile

acestea este o putere dumnezeiască care vede tot și are grija să se împlinească ce-i scris în cartea vieții. De aceea când văd ticăloșii făcându-și de cap, când văd vânzătorii de neam ospătându-se cu vrășmașii neamului și amărăciunea îmi umple sufletul, eu plec în zori de zi peste câmpuri, îmi umplu plămânii cu roaua dimineții, adun puteri și credință în Dumnezeu și mă întorc acasă vesel, mulțumit cu sufletul împăcat, că are să vină odată vremea pe care o profetăta taica Grigorie. Are să vină vremea să batem cu piciorul pe mormântul lui și să-i vestim învierea.

Ochii lui nenea Liță scânteiau în lacrimi. Întâlni un grup de gruleni, cari plecau la târg să-și caute lucru. Dădură binețe cu respectul cuvenit și nenea Liță, continuându-și gândurile, le răspunde:

— Să dea Dumnezeu, dragii mei și

să mai dea Dumnezeu să ajungeți și vremuri ca să munciți pe pământurile voastre, nu pe ale streinilor.

— Audă-te Dumnezeu, domnule Ursu, că tare greu o ducem în cuvântă unul mai bătrân.

Voiu observă în grup și pe tovarășul lui de școală Ionță Dăru și Petrică Ciuntu. Aveau fețele trase de zoală și hrană puțină, dar în ochii lor ardea dragostea de viață.

— Sufletul omului — continuă nenea Liță meditațiile — e nemărginit. El nu cunoaște neputința. El vede dincolo de vremuri, ce a fost și ce va fi, căci el este bucățică din dumnezeire, dar timpul îl strânge ca într-o temniță, ca într-o închisoare. La cei cari se îngrijesc numai de poftele lor trupesti, numai să adune averi, sufletul amuțește și își pierde legătura cu cerescul Tată, dar acolo unde există legătura aceasta, toate suferințele trupesti sunt trecătoare. Și cu cât îndură cineva mai mult, cu atât slăbesc lanțurile sufletului, iar când au slăbit de tot, sufletul e liber și se topește în marea suflet al lui Dumnezeu.

— Așa-i și cu neamul nostru mănesc — explică nenea Liță, răstimp — trebuie să suferim până vom ajunge la unirea suflet al neamului, dar vom ajunge e scris de sus, să fie așa.

Trupurile neodihnite în timp n'aveau putere să închidă porțile letului și acesta culegea din murelul apelor, freamătul pădurilor, tul vietăților mici adevăruri ve-

Se despărțiră amândoi veseli și țumiți. Nenea Liță fiindcă prilej să-și dea sufletului glas fiindcă din nou l-se dase prilej, trălăscă clipele sfinte de gânduri în cari îl crescuse Grigorie din Grulu.

VII.

Jurământul la crucea de

„Pe al nostru steag...“ de petrecerea dată în cinstea austriace, îi adusesse lui Volcedierea din slujba de com primăria din Grulu.

Trebuia să-și vadă de alte Postul sfintei Mării începuse

Cum ne defăimează presa minoritară.

— Calomniile fițuicelor minoritare din Arad. Cum reacționează maghiarii? Noi ne lăsăm înjurați! Cei chemați să aplice sancțiuni dorm somnul cel de moarte. —

Ziarul „Aradul” a avut ocazia de a demasca și a infiera în mai multe rânduri atitudinea dușmănoasă a ziarurilor minoritare din Arad susținute de un considerabil număr de abonați români și cei cari plătesc 6 lei pentru un exemplar negru de injurii la adresa noastră.

Redactorilor maghiari-galițieni al acestor foi nu le scapă o singură ocazie de a ne prezenta situația dela noi din țară ca cea mai mizerabilă din Europa și în special să nu țipe de „persecuțiile” naționalilor sau religioșilor.

Ei se folosesc de metoda indirectă în ajungerea acestui scop. Să luăm un exemplu mai recent:

În numărul din 2 August crt. ziarul „Erdélyi Hírlap” descoperă un cântăreț și compozitor folklorist maghiar care va debuta într-o cafenea din Arad, înaintea unui public compus bineînțeles în majoritate de români ca și totdeauna, căci românului îi place muzica chiar de cafenea fie ea maghiară. Până aci nimic de observat. Dar se întâmplă că acest cântăreț să fie doctor în medicină dela o universitate din Italia. Mărturisim că nici în aceasta nu găsim nimic extraordinar. În Ungaria găsim doctori — în medicină sau în drept — pe toate carierele începând dela un sergent de stradă (cazul cetit într-un ziar din Budapesta) până la celebrul bariton al Operei din Budapesta D-rul Szentimrei (dacă nu ne înșelăm) și afară de D-sa o mulțime de artiști cari dispun de titlul atât de frecvent în Ungaria de „Doktor Ur”.

Dar Doctorul nostru cela care va cânta la „Dacia” sau la „Orășenească” e din întâmplare născut în Ardeal și e minoritar. Iată complicația. Iată tragedia maghiară-ardeleană. Iată un doctor minoritar persecutat care trebuie să-și câștige viața cântând în cafenele.

Ca să nu fim învinuiți de lipsă de obiectivitate sau șovinism — invective ce ni se aruncă gratuit după sistemul „hoțului de păgubaș” atunci când ne apărăm — să dăm cuvântul D-lui kár cu „k” mic și în paranteză, — autorul articolului. Iată ce spune acest domn care din modestie își scrie numele cu „k” mic sau poate de frică să nu fie „persecutat”, la rândul său:

Doctorul este descendentul unei familii nobili săcuesti... expropriate (vasăzică românii l-au luat pământul N. R.) „Băiatul (adică doctorul) a găsit de grea universitatea românească, căci unui minoritar îi este dificil a câștiga chiar știința în țara aceasta deci s'a înscris la Universitatea din Bologna. A luat acolo diploma dar pentru un minoritar diploma nu e suficientă, documentul trebuie justificat, pentru ce al nevoie de mulți bani etc.”.

Afirmările aceste de o gravitate excepțională sunt cu totul neadevărate.

Primo: cunoaștem personal o mulțime de doctori minoritari absolvenți ai Universităților noastre cari practică medicina în țară.

Secundo: nostrificarea unei diplome străine este obligatorie la noi atât pentru minoritari cât și pentru români. Taxa de examen nu este excesivă și este accesibilă unui tânăr care a putut cheltui o avere în străinătate.

A spune că un medic doctor minoritar nu-și poate câștiga existența în România și deci e nevoit să cânte în cafenele e o înconștiență sau o ticăloșie și nerușinare, sau toate la oaltă.

Doctorii minoritari sunt primiți în număr mare chiar în serviciul statului. Îi invităm pe Dl kár cu „k” mic să binevolască să facă o vizită la Cassa Cercuală unde majoritatea medicilor sunt minoritari. Mai mult chiar; în curând a fost numit de sub-director al Casei Cercuale un medic minoritar care nici nu știe românește și care a cerut singur să fie detașat ca medic curant căci nu poate să facă acte administrative neștiind limba statului. Să meargă Dl kár la Spitalul Județean și să se conviogă personal că acolo sunt angajați mai mulți tineri maghiari cu diplomă din țară și diplome nostrificate.

Ceeace este însă cel mai curios în articolul Dlui kár ca la sfârșit numitul însuși recunoaște că Doctorul a avut dreptate părăsind forcepsul căci într'adevăr e un artist distins și un compozitor extraordinar. Nu ne îndolm de aceasta și mărturisim că îi simpatizăm mult pe Doctorul Albisi care în vremurile aceste de materialism feroce s'a dedicat artei. Îi dorim din inimă

succes și să fie sigur de sprijinul publicului românesc care știe să aprecieze noblețta de suflet.

Regretăm că nu am găsit aceeași noblețta la Dl kár care profită și de un articol artistic care ar trebui să fie departe de orice patimă, căci arta e internațională, spre a debuta cu minciuni la adresa Statului Român.

Dealtfel chiar simpaticul Doctor — artist spune textual: „E grea azi meseria de doctor, dar chiar dacă ea ar fi ușoară, totuși m'ar ademeni vioara căci simt că ceva arde în sufletul meu și acesta nu mă lasă liniștit”.

Va să zică prietenul nostru artistul Doctor recunoaște că a lăsat medicina numai ascultând de glasul sufletului său.

Unde rămânem cu persecuțiile minoritarilor domnule Kár? Nu te mai înțelegem de loc așa să vede că ți-ai pierdut logica în nisipul Ștrandului....

Ca un post scriptum menționez aci cum reacționează... Ungaria (!) contra minciunilor presei maghiare din Arad. Vă rugăm să nu credeți că e o glumă de vară.

Cetim în Aradi Közlöny No. din 2 August că Banca Anglo-Maghiară a dat în judecată un ziar maghiar din Arad, care a debitat minciuni pe adresa băncii, minciuni susceptibile de a prejudicia încrederea de ce se bucură această bancă pe plața maghiară.

Pentru acelaș delict de calomnie a fost deținut la Timișoara un ziarist maghiar care a și șantajat o bancă maghiară din Timișoara.

Bietul Stat Român! Numai pe Tine te poate înjura orice nespătat căci tu nu intențezi nimănui acțiune de calomnie.

Căci acei ce ar trebui să-ți apere prestigiul își dorm somnul cel de moarte...

Ion Plopu.

Cânt...

Contur să dau ființei tale caut
În clipe de supremă reverie
Azur, în ochi și negrii pun
Și-mi ticluiesc stutule vie.

... Adun argint din aer,
Cu măgaloasă muncă; fantezie,
Împletesc din norii suri
— Superbă poezie. —

Dece te caut atâta
Iubirea mea, iubire?!

Emil H. Uoniu.

Drumurile jud. Arad.

Starea deplorabilă a șoselelor — Mai multă omenie.

Cine vrea să știe care-i farmecul călătoriei cu automobilul, să poftască să facă un volaj pe drumurile — indiferent care — din județul nostru. Fără nici o exagerare sunt într'un hal fără de hal. Dacă vrei să înjuri pe cineva, ar trebui să-l dorești atât: să fie șofer de autobus în județul Arad. Mai mult nu-i trebuie, pentru că de atâta neîngrădire, drumurile sunt pline de gropi. Ba pe unele porțiuni de șosele județene, drumul e atât de stricat, încât pietrele de bază pe care s'a clădit drumul, sunt toate la suprafață, redumeriți ne întrebăm: cum pot circula vehicule și îndeosebi automobilele pe acest fel de drumuri? De țărâni localnici nu mai vorbim. Ei bieții, și-au făcut drumul prin copetele holdelor, drumuri cari vara sunt o mare de praf, iar toamna și iarna o mare de noroiu, astfel că sunt impracticabile.

Mai multă atenție.

Pentru drumuri se încasează dela toată lumea un impozit special.

Acest impozit se încasează și din sărăcia de salar a funcționarului. Totul se varsă la județ pentru mărirea și augmentarea fondului special al drumurilor. Toate bune dar se pare că acest fond se mărește zi de zi, dar nu se întrebuințează deloc pentru repararea șoselelor, ori dacă se face doar în mică măsură. Fără nici un pic de răutate am cere autorităților în drept să intensifice la maximum lucrările de reparație a șoselelor. E doar prestigiul lor în joc. În cazul că, va trebui să facem precizări despre cele scrise aci, le vom da cu regret, dar numai pe cale publică. Până atunci am ruga pe cei în drept să facă pe timp de ploate și noroi un volaj cu mașina pe ruta Arad—Pecica—Semlac—Șeitin—Nădlac.

Ion potcoavă

☐ Căutăm achizitori harnici, contra comision, pe lângă depunerea unei garanțe.

trebuiau bani, bani mulți pentru înscrierea în ultima clasă de liceu. Și bani nu erau. Nenorocul unei familii de dascăl se întoarse însă spre norocul lui Volcu. Murise învățătorul din Vlădeni și fiindcă pe vremea aceea preparandile românești din Ardeal nu prea abundau în numărul candidaților de apostolie și cum Vlădenii cădeau într'un ținut muntos și sărac, nu răvnea nimeni la postul de dascăl confesional, plătit cu câteva sute de zloți pe an și chiar zloții acela lăsați la discreția notarului ungur, care dacă vrea să încaseze dela săteni arânda cultului, o încasa, iar dacă nu vrea, putea dascălul să aștepte mult și bine. La propunerea protopopului, venerabilul conzistor denumise în postul vacant pe Volcu Axente. Așa își găsi iarăși o ocupație, care de bine, de rău, îi asigura un an de viață.

Și câte se pot întâmpla într'un an. Volcu se puse cu dinadinsul pe treabă. Fu mândru de aceasta denumire și simțea că l'a înzestrat Dumnezeu cu darul pedagogiei. Cu denumirea vine și darul. Cunoștea din experiență toate chipbușările școlărilor și nu era așa de departe de ea,

ca să nu fie un bun pedagog. Avu și ambiția să fie folositor neamului și satului Știa, că educația pe care o va da mucoșilor din Vlădeni, avea să joace un rol covârșitor în viața lor de mai apoi și mândru de misiunea lui, se puse pe lucru. Acasă, studia cu străpnicie materialul de clasă a opta, în nădejdea, că tot are să găsească el mijlocul de a se înscrie mai târziu la liceu, iar pentru variație, citea cu zor cărți de pedagogie, pe cari le împrumuta dela alți „colegi” mai bătrâni. Puse în practică teoriile și experimentă cu multă mulțumire suflătească progresul mucoșilor, asupra cărora sistemul Gabel avea o înrădărire foarte fericită. Părinții se luară la groază de schimbarea produsă în sat. Copiii lor nu mai hoinăreau prin coclauri ca mai demult, iar școala era tixită. Fiertatul dascălului cel bătrân nu putea strânge în școală niciodată mai mult de douăzeci de prunci, cu toate amenziile „gloabe” svărlite pe capul bieților vlădeni, iar dascălul acesta nou le furase inima copiilor, de nu-l mai puteai ține pe acasă nici cu faguri de miere.

Moștenise Volcu aptitudinile de mare pedagog dela strămoșii lui popi și dascăli? Învățase din cărți? Cert este că se dovedi un dascăl excelent și

în curând școala din Vlădeni putea fi dată model de metodă, preparandilor. Cântau băieții pe patru voci, de-ți era mai mare dragul să i ascuți. Și Volcu habar n'avea de muzică instrumentală. Dar se îngrășa popa din Vlădeni, de bucurie, când vedea biserica înghesuită de credincioși. Corul mucoșilor lui Volcu aduse mulți colaci și prescuri popii din Vlădeni și împărțeau parastasele, pițulele — monedă de douăzeci de bani — și închinarea rachiului dela parastase între popă, cantori și crâșnic se prelungea în fiecare Dominecă în altar, de ai fi crezut că i mereu zi de bobotează, când se împart colacii dela colindatul Iordanului.

Apoi pe zile de vreme frumoase leșea tot satul să audă cum cântă școlarii plecați în „isorzie”, căci dascălul Volcu profita de toate după amezele frumoase ca să facă excursii și lecții intuitive în liber. Ei erau dragi și copiii simțeau aceasta. Îi învăța, jucându-se cu ei, iar sub băștrimile bolții cerești, în crânguri ascunse de ochii spionători ai administrației vrăjmașe și al jandarmilor cu pene de cocoș, Volcu povestea copiilor povești, pe cari le învățase în pruncie pe ghenunchii părintelui Grigorie. Așa știură școlarii, că ei sunt

români și se trag dintr'un neam mare. În seri de toamnă, huiiau crângurile de g'asurile tinerești ale copiilor, cari se întorceau dela școală, cântând marșuri naționale. Acasă povesteau părinților ce au învățat la școală și cu încetul tot satul Vlădeni deveni o școlărie supusă lecțiilor tinăruului Volcu. Sentimentul național prinsese în pământ bun. Vlădenii nu se mai târgulau cu dascălul, ca să-l aducă lemne la școală, ci aduceau bucurii, iar în seri de iarnă se strângeau la taifas și ascultau smeriți istoriile, pe cari le citea dascălul de prin cărțile lui. Erau însă și ochi dușmănoși în Vlădeni. Cel vecinic flămânz și lacomi de avuție, cel cari ar fi vrut să stăpânească proștia sărăciei, cel orgolios de întâietatea lor în sat, deveniră dușmanii pe față ai dascălului și după ce încercară să câștige și pe preot de partea lor și nu reușiră, fiindcă părintele era multumit de schimbările aduse de Volcu (mai ales de colaci și prunle cari sporeau mereu), de duseră în „dîpuputale” la protopop și cerură să le dea alt dascăl, fiindcă dascălul lor se ținea numai de joc și de cântări ca prunci. Protopopul ca să scape de el, fiindcă n'avea alt dascăl, îl lătrebase: (Va urma)

CEASORNICE, obiecte de AUR și ARGINT puteți procura cu cele mai estime prețuri și cu cârticea „CONSUM” la

CSÁKY ceasornicar și bijutier, **ARAD** peste drum de biserică LUTHERANĂ

Primăria Comunei Hodiș

Nr. 514/1931.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 19 August 1931 ora 9 dim., la Primăria comunei Cuied se va ține licitație verbală pentru darea în arendă a dreptului de vânat de pe teritoriul comunei Hodiș pe timp de 6 ani, adică dela 15 August 1931, până la 15 August 1937.

Licităția se va ține conform legii pentru protecția vânatului și reglementarea vânătoarei,

Cuied, la 28 Iulie 1931.

Primăria

Nr. G. 4388/1929.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

În baza executiei de escontenare efectuată în ziua de 13 Februarie 1929 pe baza deciziei Tribunalului Arad S. I. cu Nr. 2962/1927 obiecte sechestrate în procesul verbal de executie Nr. G 4388/1929 1. bufet complet, 1. toaleta cu 3 oglinzi, 1. covor mare, 1. plan și alte obiecte prețuite în suma de 199.800 Lei cuprinse în favorul Bănii Poporale pentru Aradul-nou și Provincie repr. prin: Dr. Aurel Crișan avocat din Aradul-nou, contra firmei Frații Hacker în Arad, Hacker Ladislau, Hacker Béla și Herzog Alexandru pentru suma de 92.869 Lei capital, 12% interese de la 14 Iulie 1927 precum și spesele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Arad Bul. Regina Maria 9 Boulevard Reg. Carol I 36 și Str. Brătianu Nr. 17 și Str. Gheorghe Popa 9 în ziua de 28 August 1931 ora 9 a.m.

Arad la 30 Iulie 1931

Șef portărel.
Indescifrabil

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că Primăria Municipiului Arad.

În ziua de 20 August 1931, ora 11 a.m. va ține în biroul Serviciului economic camera nr. 59 a doua licitațiune cu oferte închise și sigilate, conform prevederilor Art. 88-110 din legea contabilității publice, pentru cumpărarea cantității de 18 (optsprezece) vagoane ovăș și 6 (șase) vagoane porumb, necesare pentru hrana vitelor comunale.

Concurenții pentru a fi admiși la licitațiune trebuie să depună în fața Comisiunii de licitații deodată cu oferta și garanția de 5%, în numerar sau hârtii garantate de Stat.

Cactul de sarcini precum și condițiunile de licitație se pot vedea în fiecare zi de lucru în camera Nr. 59 a primăriei.

Arad, la 1 August 1931.

Primăria Municipiului Arad
Nr. 22. 423/1931

Judecătoria rurală Șiria Secția Cf.

No. 1936/1931 Cf.

Extract din publicațiunea de licitație

În cererea de executare făcută de urmăritoarea Cassa Agricolă de Păstrare Arad-Cenadană contra urmăriților.

Judecătoria a ordonat licitațiunea execuțională în ce privește imobilele situate în comuna Ghloroc circumscripția judecătorei Șiria, cuprinse în Cf. a Comunei Ghloroc Nr. 1 protocolului Cf. 520,1142. No. top. 171-172 a casă cu curte cu preț de strigare de 2250 Lei imobilul cu Nr. top. 48 49/a casă cărui preț de strigare este 30 000 Lei pentru încasarea creanței de 60000 Lei capital și acesoril.

Licitățiunea se va ține în ziua de 31 Octombrie 1931 ora 2 precis la casa comună a comunei Ghloroc.

Imobilele ce vor fi licitate nu vor fi vândute pe un preț mai mic decât jumătate din prețul de strigare.

Cel cari doresc să liciteze sunt dator să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de cauză socotite după cursul fixat în § 42 legea LX. 1881, sau să predea aceluiasi delegat chitanța constatând depunerea, judecătorește, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX. 1881; § 21 legea LX. 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare la același parte procentuală a prețului ce a oferit (§ 25. XLI. 1908).

Șiria la 15 Maiu 1931.

Judecător:
Horga m. p.
Soldan m. p. dir. de Cf.
pentru conformitate
Indescifrabil

Nr. 1697—1931.

Publicațiune.

Rămânând fără rezultat prima licitație, Primăria comunei Șiria ține din nou licitație în ziua de 19 August 1931, la orele 8 a. m. în localul Primăriei:

1. Pentru furnizarea alor 8 vagoane lemne de foc esență tare de calitate necesare încălzirii Primăriei și locuinței notariale.

2. Pentru furnizarea a lor 10 vagoane lemne de foc de aceeași calitate necesare școalelor primare de stat.

Ofertele închise și sigilate se vor înainta Primăriei până la data de mai sus.

Cactul de sarcini se poate vedea zilnic, în orele de birou la notarul comunal.

Licitățiunea se va ține în conformitate cu art. 88 - 110 din legea contab. publice.

Șiria, la 29 Iulie 1931.

Primăria.

Judecătoria Aradul-nou rurală secția c.f.

No. 2305 | 1931.

Extract din publicațiunea de licitație.

În cererea de executare făcută de urmăritoarea Banca Arădana contra urmăriților iunior. Gémes Matei și soția Bugyi Margareta.

Judecătoria a ordonat licitațiunea execuțională în ce privește imobilul situat în comuna Sft. Paul circumscripția judecătorei Aradul-nou cuprinse în c. f. No. 45 No. de ord. A. I. 1—4. 6. No. top. 1459/182, 1459/349, 1459/462, 1459/666, 1459/941 cu prețul de strigare 17.550 Lei.

Pentru încasarea creanței de 10.000 Lei capital și acesoril licitațiunea se va ține în ziua de 1 luna Sept. anul 1931, ora 3 la casa comună a comunei Sft. Paul.

Imobil ce va fi licitat nu va fi vândut pe un preț mai mic decât prețul de strigare.

Cel cari doresc să liciteze sunt dator să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar și să semneze condițiunile de licitație (147. 150. 170. legea LX. 1881. § 21, legea LX. 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare — la același parte procentuală a prețului oferit. (§ 25—XLI. 1908).

Dată în Aradul-nou la 9 Iunie 1931.

Dimitrie Sărăndan mp. dir. c. f.

Fogarasy mp. judecător.

Pentru conformitate Indescifrabil.

FABRICA DE STAMPILE

STAMPA

Karczagl & Illin

Fabr. de stampile—Tipografie în relief

ARAD Str. Brătianu No. 13

Vis-a-vis cu poșta.

1—3

Cele mai estime verighete de aur

ceasuri, bijuterii și ochelari le cumpărați la

REINER IOSIF

ceasornicar și bijutier

ARAD, str. PIRICI 3. În dosul Teatrului.

No. 108 5—24.

Schimbul aurului pe cel mai
urcat preț al zilei

Zinner, ceasornicar și bijutier,

Arad Str. Meșianu No. 1.

Repară ceasornice și bijuterii pe lângă o garanță de 2 ani. Verighete de AUR, bijuterii și diferite ceasornice, cu cele mai estime prețuri.

Licitație publică.

Lucrările de tinchea, zidărie, pictare și instalarea lumii electrice la biserică ort. rom. din Radna se vor da în întreprindere, pe cale de licitație publică, în baza planului și devizului aprobat de către Ven. Consiliu Eparhial cu Nr. 4444/1931.

Ofertele se vor face în scris și se parat pentru fiecare sol de lucrare și se vor înalota oficiului parohial din Radna până la data de 14 Aug. a. c. ora 12 din zi.

Planul și devisele să pot vedea în biroul oficiului parohial din Radna în fiecare zi, între orele 9-11 a. m.

Consiliul parohial își rezervă dreptul să încredințeze lucrările, fără considerare la suma ofertei, celui care oferă oferta, în care va avea mai multă încredere. La lucrările de pictură admit numai reflectanții cu autorizație dela comisiunea monumentelor istorice.

Deodată cu ofertele se va depune și o garanție de 10%, asupra sumei din deviz.

Radna, la 6 August 1931.

Consiliul parohial

La cumpărăturile
d-voastră referiți-vă
la ziarul

ARADUL

Acolo să cumpărați aparate
și articole de fotografiat,
de unde cumpără toată
lumea.

„OPTICUM”

STEFAN KUN

magazin special pentru aparate
optice și de fotografiat.

Prețurile cele vechi

Laborator fotografic pentru
amatori.

Catalog gratuit

ARAD Bul. Reg. Maria 18.

Notați adresa

Avis

În atențiunea

doamnelor și domnilor

Cu onoare aduc la cunoștința prețiosului public — doamne și domni, — că mi-am transformat prăvălia după toate cerințele igienei, am la dispoziție bune puteri de muncă și având în vedere grelele împrejurări de azi, pe lângă serviciul de primul rang ofer publicului, mi-am redus simțitor prețurile. Din aceste prețuri, cel mai lucru, beneficiază de 50% reducere.

Barbierit: 12 Lei, tuns 20 Lei.

Tunsul doamnelor 15 Lei

Rog sprijinul onor. public.

IOSIF SZEILER

barbier și frizer. Palatul Minorilor.

1—4

Fotografii

artistice, inescepționabile, și fotografiile format carte postală, pregătite cu cele mai estime prețuri,

Nagy Géza

atelier fotografic, Arad, B-dul Reg. Maria No. 8, vis-a-vis de Prefectură unde se află de vânzare și fotografiile M. S. Regelui Carol II.

Moartea doctorului Stefan Albu.

Doctorul Stefan Albu, docent universitar și director al institutului obstetric din Arad, nu mai este între vii. Lăsat Mercuri dimineața cu automobilul la Sovata spre a-și petrece concediul de vară, a suferit, lângă muna Petriș, un accident, care l-a costat moartea imediată. Mașina în care afla cumnatul său, dl. Dr. Aurel Demian și șoferul, a condus o singură dată accident, care a răpit societății românești una din cele mai reprobabile figuri și bolnavilor pe medicul cu atenții de părinte, e inexplicabil. Mașina a avut în momentul amorcării o viteză mică, iar dl. Dr. Aurel Demian și șoferul au scăpat cu niște zgârieturi. Cine cunoaște căile ale Doamne?

Dr. Stefan Albu, fiul fostului director gimnaziului, și mai târziu liceului în Brad, s'a născut în 1886. Cursurile primare le-a urmat în Brad, liceul la făcut la Năsăud. După terminarea liceului, a urmat cursurile facultății de medicină din Budapesta, pe care l-a terminat într'un mod strălucit. De aci a plecat pentru specializare la universitățile din München, Drezda și pe urmă Viena. Războiul mondial l-a rănit în întregime ca medic de regiment. După războiu, i se încredințează conducerea a două importante instituții

sanitare din Cluj. În 1919, începe, cu o energie și pricepere extraordinară, organizarea institutului obstetric și ginecologic din Arad. În scurt timp, datorită muncii sale intense, institutul devine primul de acest gen. Cu toată munca dezvoltată aci, mai găsește timp pentru scrierea și publicarea unor numeroase studii de specialitate, cari l-au făcut foarte cunoscut și apreciat în cercurile medicale din țară și strălătitate. Era unul din cei mai cunoscuți și apreciați chirurghi, și mai cu seamă la cancer. În 1929, Ministrul Sănătății îl numește docent al Facultății de medicină din București.

Aceasta e viața celui ce a fost Dr. Stefan Albu.

În urma lui rămâne nemărginită durerea a soției sale Baby, fosta fostului medic Aurel Demian.

În urma lui rămân regretele și durerea celor cari l-au cunoscut și celor pe cari el l-a ajutat contra morții.

În fața acestei groaznice lovituri a sortii, noi rugăm pe Bunul Dumnezeu să aducă mângâiere în sufletele îndurerate de această pierdere, iar pe cel dus dintre noi, să-l așeze în locul unde nu este nici durere, nici suspin, ci viață fără de sfârșit!...

„Aradul”

Protecționism nemotivat

„Criza cărții a lovit pe rând autorii, tipografi, editori, librării, muncitorii tipografici... Dar mai grav... a devastat și timidele începuturi de culturalizare al maselor.”
(Cezar Petrescu în „Curentul”).

S-ar zice că e anacronic a mai vorbi de o „criză a cărții” în aceste timpuri de acută criză economică. În aceste vremuri când finanțele publice se iau la întrecere în structură cu finanțele particularului falimentar, — omul nici nu mai găsește nimerit a asculta văileșurile unei „crize a cărții.” — Chiar năbușită, această varietate de criză confirmă a exista. Criza Cărții la noi nu dăinuiește de ieri, de alaltăieri. După însuși precizările fecundului romancier Cezar Petrescu ea lucrează de „vreo treizeci de ani încoace”.

Dacă ne gândim apoi la câte categorii de muncitori (producători, intermediari etc.) sunt interesați în problema cărții și desfacerei ei, — vom înțelege de ce începe a răbufni din nou în presă revendicările celor ce suferă „pecuniarmente” de pe urma crizei cărții.

În definiție ce revindecă totuși aceștia? **Alăturarea unui protecționism nemotivat**, ce răstăvălește trusturile de fabrici de hârtie de la noi. Să analizăm în cele ce urmează motivele pentru care se menține încă acest protecționism, repetăm **nemotivat**. Să fie numai dorința celor cu răspunderea în viața de-a săvârși „un asasinat premeditat cu cruzime al culturii.”? cum se d. Cezar Petrescu. Noi credem că așa grav nu pot fi învinuiți cei care au condus treburile financiare la noi. Protecționismul atât vama, cât și prin alte mijloace a fost un sistem de politică financiară și în special vamală, la bune și nobile intenții. El urmărea creșterea unei solide industrii naționale și industria hârtiei evident oferea, în

de a fi blagoslovită. Aceasta pentru că atât materia primă cât și prelucrarea puteau fi naționale.

— Deci favorizarea industriei hârtiei sub aspectul esclunderii concurenței streine, prin taxe vamale urcate la import, — se justifica pe necesitatea unei **vămi economice**. Statul n'a realizat câștiguri din acest sistem protecționist, dar gestul său se justifica pe dorința de-a avânta producția națională.

Întrebare este: Mai subzistă astăzi acest motiv? S'ar părea că da. Însă să nu se scape din vedere un lucru: atunci când protejezi o ramură de producție, vorești să o faci atât de viguroasă încât să poată să-ți aducă ulterior câștig. În cazul nostru prin concurența industriei streine. Dar protejată noastră industrie de-atâția ani cu ce folosește, în afară de proprietarilor beneficiari?

O revizuire a politicii vamale în această materie se impune. Știm că ea va întâmpina energice proteste ale celor, cărora — dragă doamnă — le lezează „interesele”. Să se sacrifice „interesele” (în ghilimele) unei minorități pentru a se da satisfacției intereselor (fără ghilimele) legitime ale majorității.

Nu ne îndoiim că cei cari sunt astăzi la cârma țării, mai mult ca alții, — vor căuta mijloacele pentru **ieftinirea hârtiei**, de care se vor bucura ziarul, cotidianul, săptămânalul, revista, cartea literară; Cartea științifică; Cartea de școală și în special tipăritura destinată a continua „timidele începuturi de culturalizare ale maselor”.

Să se facă aceasta cât mai neîntârziat. Pacătuiesc cei ce întârzie... Să nu suferim în aceste vremuri de multiple crize, măcar de-o criză a cărții!

Manasie Marcu.

Situația Politică

Inversunarea național-țărăniștilor — Dl. Maniu reîntră în politică — Situația Germaniei se ameliorează, în schimb se agravează a Angliei.

Atacurile inversunate ale presei național țărăniște împotriva Guvernului continuă. Se vede că acele ziare execută un ordin central. Ultimele știri arată, că dl. Maniu se va reîntoarce la conducerea partidului Național-țărănișt, când, credeam că acele atacuri se vor atenua ba poate vor și dispărea cu vremea.

În general, avem impresia, că în politica internă a țării s'au întâmplat unele evenimente, importante, cari fie că natura lor nu a permis darea lor în vileag, fie că din motive tactice nu s'au divulgat. Credem că în politica internă se vor produce unele schimbări însemnate.

A fost simptomatică d. e. audiența de peste 4 ore a dlui Maniu la Maj. Sa Regele, și unele conversații între personalitățile vieții politice.

În județul nostru nu avem de înregistrat nici un eveniment cu caracter politic.

Concursul financiar și moral dat Germaniei în conferința de la Londra începe să-și arate efectele. Germania a început retragerea succesivă a tuturor măsurilor restrictive, luate de Guvern, constrâns de situația economică atât de agravată, încât amenința cu o catastrofă generală. Cancelarul și Ministrul de Externe al Germaniei vor face o vizită și la Roma, pentru a mulțumi unele susceptibilități manifestate acolo, în urma vizitelor oficiale ale Germaniei, făcute la Londra și Paris. Ori câte aparențe vor fi salvate, rămâne bine stabilit, că punctul de gravitație în politica internațională a rămas definitiv la Paris.

Anglia încă trece prin unele emoții financiare. Valuta acestei țări a suferit în timpul din urmă unele lovituri sim-

țite. Situația financiară a acestei țări este compromisă însă de perpetuarea șomajului. Reducere catastrofală a capacității de consum a țării cu valuta scăzută, își arată efectele-i dezastruoase și în țările, a căror producție industrială se răzima în prima linie pe export.

Afară de aceea își arată efectele rele și sistemul profund greșit în preînțîmpinarea primejdiei sociale a șomajului, adaptat de Anglia care prin ajutoarele bănești însemnate, acordate șomerilor a încurajat încunjurarea muncii, și o atitudine dărză a muncitorilor, cari nu voiesc să la cunoștință de dificultățile economice prin care trece întreagă Europa. Organizațiile muncitorești și în Anglia, ca și în Germania, amenință să devină mijloace de teroare socială, în loc de a deveni organe economice constructive în producția națională. Continuând pe drumul apucat, organizațiile muncitorești ori vor duce treburile la o desagregare economică și socială a Europei, ori în cazul cel mai bun vor compromite cauza lor.

De prezent se continuă la Sinala tratativele legării unei co convențiuni comerciale cu Ungaria; o altă delegație condusă de Ing. Cezar Popescu, directorul general al industriei din Ministerul Industriei și al Comerțului, — s'a deplasat la Roma pentru a discuta unele propuneri de modificare a convenției comerciale în vigoare cu Italia, — pe care și România ar dori s'o modifice, pentru a o pune în acord cu principiile preferențiale, cari stau la baza convențiilor recent încheiate de noi cu alte țări Europene.

In Ungaria s'a vorbit românește?

Limba română și ceferiștii minoritari.

Eternii jălbari — Ceferiștii minoritari să fie mutați în centre românești — Dacă nu vreau să învețe limba Statului, să plece! —

Un scandal ce trebuie să înceteze

Într'unul din No. trecute a ziarului nostru, s'a scris despre o stare de lucruri, într'adevăr cludată, care e la C. F. R. Funcționarii români sunt dați afară, menținându-se însă minoritarii, cari sunt departe de-a vorbi limba română, chiar într'un mod jenant pentru cei ce o cunosc. Glasuri răzlețe au pledat prin pesă și prin mici adunări profesionale, în contra acestei măsurii arbitrare, care lovea în primul și ultimul rând, interesele micilor și umililor slujbași români. Când însă a fost vorba ca toți funcționarii minoritari cari nu cunosc bine limba română, să fie mutați — nu licențiați — în centre curat românești, înlesnindu-le prin aceasta puțință de a învăța mai repede limba țării, toată maghiarimea a sărit, de parcă ar fi fost călcată pe codiță. Și-au sbierat, obscurii gazetari, din toți bojocii, protestând în contra regimului de teroare cu care sunt tratați minoritarii. Ba chiar volau să recurgă — eterni jălbari — la Liga Națiunilor, dar și-au adus aminte, că în urma plângerilor lor nenumărate, Liga Națiunilor — enervată, probabil de ploala de jabe — a instituit anchetele cari s'au terminat cu un rezultat rușinos, căci s'a dovedit pe cale absolut oficială, că toate gogoșile înșirate în acele jabe au fost minciuni ordinare și obrăznicii.

Când a fost vorba, deci, de mutarea funcționarilor minoritari în centre românești, a sărit și magyar-părt-ul în

frunte cu neastâmpăratul grof Gh. Bethlen-apatat, receptor perfect, a emisiunilor iredentiste din B-pesta și a protestat și în Parlament, a înaintat memoriu peste memoriu la Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, la C. F. R., la P. T. T. și la Președinția Consiliului de Miniștri. În afară de această din urmă autoritate, nici una n'a dat importanță memoriilor magyarpărtului. La Președinția Cons. de Miniștri, a tremurat însă sfărul mustețel drept — la cetirea persecuțiilor contra minorităților — a dlui R. Brandsch subsecretar de Stat și lovind odată cu piciorul în parchet lucos al cabinetului D-sale, a apărut ca din senin Tehnicianul în politică minoritară Arpád Bitay. Și amândoi s'au sfătuit și răsfătuit, și rezultatul acestor consfătuiri zilnice, a fost câteva misive confidentiale, către C. F. R. și P. T. T. Ce rezultat a avut aceste misive confidentiale nu știu, doar voi căuta să dau la iveală câteva documente de limbă românească, vorbită de slujbașii minoritari ai acestei țări. Se va vedea în acele documente, pe cari le voi publica încurând cu numele și locul unde face slujbă, cel ce scrie, cea mai pocită limbă românească. Un amestec trist de cuvinte românești și ungurești, scrise cu o ortografie abracadabrântă.

Dovezi începând cu numărul viitor.

Dragomir Valahu

„Bachus” fost restaurantul Ritz,

Arad, str. S. Bran- Ojină cu un pahar de bere 10 L. Abonament după covici, pal. Földes listă 1500 lei lunar. Sâmbătă și Duminică deschis până dimineața. În fiecare zi concertează muzica ligănească de primul ordin.

Rog sprijinul onoratului public: PROPRIETARUL

INFORMAȚIUNI.

Calendarul săptămânal

August

are 31 zile

Măsălar

1931.	Calendarul Iulian	Calendarul Greg.	Soarele
Zilele săpt.	Indreptat		răsare/apune
Duminica X-a după Rusalii, Evangh. dela Mat. c. 17, v. 14-23: In vremea aceea s'a apropiat către Isus un om oarecare...			
Apostolul către Corinteni I. C. 4 v. 9-16; Fraților, Dumnezeu pe noi Apostolii			
Dumin.	9 Ap. Maria, m. Anton	Roman	5.44 8.22
Luni	10 M. Laurențiu, Sixt	Laurențiu	
Marți	11 M. Euplu, Zenon,	Susana	umed
Mercuri	12 M. Fotie, Anich., Cas.	Clara	schimb.
Joi	13 C. Maxim, Dositeiu	Hipolit	plouos
Vineri	14 P. Michea, m. Luciu	Eusebiu	
Sâmbătă	15 (+) Ad. Născ. de D-zeu	(+) Ad. Mariei	

□ **Raidul internațional al A. S. R. Principele Nicolae.** Peste câteva zile A. S. R. Principele Nicolae va face un larg sbor cu avionul său. Avionul va fi pilotat de către destoinicul pilot Gogu Ștefănescu și vor vizita țările: Grecia, Cehoslovacia, Polonia, Turcia, Jugoslavia. Această vizită nu are caracter oficial ci numai sportiv.

□ **Dela cercul de recrutare** Conform ord. Nr. 17728 din 27. VI. 1931 al Ministerului Armatei se aduce la cunoștință, că Ministerul a acordat ultimul termen tinerilor născuți în anii 1899 și 1900, adică ctg. 1921 și 1922 cari nu a satisfăcut serviciul militar în armata română și sunt cu situația militară neclarificată, că ultimul termen de depunerea actelor necesare pentru clarificarea situației lor militare și justificarea serviciului militar efectuat în fosta armată Austro-Ungară este până la data de 31. XII. 1931. Până la data de mai sus se pot prezenta la cercul de Recrutare Arad, depunând ori ce act militar din fosta armată și anume: cărți poștale trimise depe front, scrisori cu ștampila poștei fotografiile cu viza și data, ordine de încorporare și mobilizare, de internare ca prizonier, de liberare din captivitate, bilete de concedii, adeverințe sau certificate legalizate date de șefii lor acum ofițeri activi sau de rezervă în armata română, scrise sau traduse în limba română.

Acela cari nu vor depune actele de mai sus la termenul arătat vor fi încorporați pe ziua de 1 I 1932

De asemenea și tinerii născuți în anul 1898 și mai vechi cu situația militară neclarificată pot să se prezinte la Cercul de recrutare Arad până la data de 1 Septembrie 1931 pentru a-și clarifica situația cunoscând, că dacă până la data de mai sus nu se vor prezenta, se vor încorpora pentru a face serviciul militar.

□ **Camera Agricolă**, unde la dorința mai multor cetitori ai **Aradului**, ne-am interesat despre anumite chestiuni, a refuzat pe redactorul respectiv. I s'a spus să ceară acest lucru în scris. Cum dorim, ca pentru cetitorii noștri să avem în fie care săptămână — mai des nu putem deși o regretăm din suflet — prețul cerealelor, am înalțat Camera Agricolă o cerere în acest sens. Informațiile cu caracter agricol ce le publicăm în numărul acesta, le-am obținut din altă parte. Aceasta pentru ca să se știe. Iar pentru alții precisăm, că dacă se lucră undeva bine și intens, faptul nu este motiv pentru ca atunci când se greșește, să se treacă peste greșală. Relevarea unei greșeli trebuie să fie un stimulent de prevelere pentru viitor, și doar aceasta e menirea presii.

□ **Pentru direcția C. F. R.** Primim, dela un corespondent ocazional din Ilteu, o scrisoare despre felul cum înțelege dl Ioan Rusu, șeful gării din Ilteu, să se poarte față de săteni și subalternii săi, făcând în același timp pe corespondentul fiuicil minoritare „Reggel” din loc. În această calitate, răspunde diferite neadevăruri pe seama tuturor acelor a căror ochi nu-l plac. Cerem să se ia măsuri contra acestui inconștient. Ținem la dispoziția Direcției C. F. R. corespondența primită, pe care din cauza tonului violent în care-i scrisă nu o putem publica.

□ **Cerșetoria depe bulevard.** Atragem pe această cale atenția Dlui Chestor al Poliției Municipiului Arad și credem că suntem în asentimentul opiniei publice arădane, să ia măsuri pentru îndreptarea unui obicei balcanic.

Se știe că B-dul Regina Maria, din Arad, prezintă între orele 7-9 seara un aspect oriental, prin faptul că sub ochii autorităților administrative și polițienești se practică pe o scară întinsă vagabondajul și cerșetoria. Copil de diferite vârste, adulți, toată drojdia societății cerșește și vagabondează fără nici un fel de restricțiune.

Problema prezintă un deosebit interes social, deoarece dintre acești minori vagabonzi, cărora în loc să li se dea o îndrumare profesională serioasă, sunt învățați să cerșească, se recrutează mai târziu clienții polițiilor și parchetelor.

Rugăm pe Dl Chestor să curme acest rău.

□ **Publicație de licitație.** Liceul „Moise Nicoară” din Arad, ține licitație Luni 31 August 1931 orele 17 în cancelaria direcțiunii, pentru furnizarea a 1000 kg. carne de porc, 1500 kg. carne de vită, 750 kg. carne de vitel, 600 kg. untură, 8000 kg. pâine și 5600 kg. lapte.

Caetul de sarcini se poate vedea zilnic în cancelaria direcțiunii dela 11-12 a. m. Ofertele închise sigilate și timbrate (11 lei fiscal, 1 leu aviație) se depun tot acolo. Garanția e de Lei 1000 pentru fiecare furnitură.

□ **DE LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.** Abonații noștri în restanță cu plata abonamentului pe jumătatea de an expirată, sunt rugați cu o deosebită insistență a-l achita de urgență. Abonații noștri trebuie să aibă în vedere, faptul că nu li s'a cerut abonamentul înainte, și greutățile cu cari luptăm pentru a le da un ziar cu adevărat românesc. Deci, achitați de urgență abonamentul restant.

□ **Răscumpărarea de coroană pe sicriul drului Ștefan Albu.** Asociațiunea „Infrățirea” confirmă primirea sumei de 500 dela dl. B. Păcuraru, ca răscumpărare a coroanei pe cosciugul neuitatului nostru prieten Dr. Șt. Albu, și mulțumește pentru acest sprijin binevenit.

□ **Prețul cerealelor**, cu toate măsurile luate de guvern, se pare că nu vrea să se ridice, producând prin acest fapt nesiguranță între agricultori. Pentru a da cetitorilor noștri o bază de evaluare, începând cu numărul acesta, vom publica regulat prețul cerealelor. Deocamdată până ce Camera agricolă se va îndura să ne furnizeze prețurile de pe piața din Arad, publicăm prețurile după bursa de cereale din Timișoara. Iată prețurile pe ziua de Joi, 6 August:

Grâu vechi	275
Rapița	600
Porumb	280
Ovăz	330
Orz	260
Fasole	600
Linte	550

Prețul banilor:

Dolarul	168.50
Francul francez	6.63
Lira italiană	8.81
Marca germană	39.88
Dinarul	2.99
Pengő	29.32
Coroana olandeză	68.25
Siling austriac	23.62
Francul elvețian	32.58
Coroana cehă	5.00
Fond sterling	816.50

□ **Înterupere de curent.** Uzina Electrică face cunoscut că în ziua de Duminică 9 August a.c. urmând a face reparațiuni la rețeaua de înaltă tensiune, va întrerupe furnizarea curentului electric în cartierul Grădiște, dela orele 5 dimineața până la orele 11 a.m.

□ **Sfârșitul Germaniei.** În Germania se fac eforturi din partea tuturor financiarilor, pentru a se combate criza economică care ultimul timp stăpânește aproape întreaga lume. Financiarii germani, lucrează de comun acord cu guvernul pentru a întocmi un program economic care urmează să completeze acțiunea energetică a Germaniei împotriva crizei și mai ales în legătură cu politica de prețuri a carturilor și trusurilor.

□ **Mari concedieri de funcționari în Polonia.** În urma deficitului din ce în ce mai mare în bugetul statului, Guvernul a procedat la numeroase concedieri de funcționari ai statului. Din diferite ministere sunt concediați 3000 funcționari; afară de aceștia au fost concediați pe ziua de 1 Noembrie a. c. 1000 de funcționari ai percepțiilor și 9000 de institutori.

□ **Căutăm achizitori harnici, contra comision, pe lângă depunerea unei garanțe.**

Tribuna liberă

pentru cele publicate aci, redacția nu răspunde

Aduc la cunoștință Onor. public că **prăvălia de ghetes** mi-am deschis-o din nou în Piața Sf. Sava No. 3 în vechiul local, Rog sprijinul Onor. public

Cu stimă:

Szmuty Carol

Marele Meeting avia de Duminică 9 August

Sâmbătă 8 August c. aterizând localitate avioanele „Regele Carol II-lea”, „Timiș Torontal” și „Făclă Titan” venind dela București pentru a face Duminică 9 August c. o demonstrațiune aeriană pe aerodromul „Gai”.

Echipajele sunt compuse din aviatorii: Major Ionescu, Locot. Ocul. Sit. Abeles, Plutonier Manole Escadrila e condusă de Domnul Ștefan Tătărescu care se împună cu D-l Ștefan I. Macri, cat Președintele Aviației Tineretului Român.

Duminică la orele 9 dim. vor loc pe câmpul de aviație sboruri agrement cu prețul individual lei 200.

Intrarea pe aerodrom e liberă din centrul orașului vor circula autobuse până la locul serbării. Publicul arădan e rugat să ia parte în mare la această frumoasă manifestare când se prezintă localnicilor unele cele mai frumoase avioane ale țării. La aceasta serbare va rosti cuvântul din partea Asociației Române de propagandă Aviației (A. R. P.) Domnul Ștefan Tătărescu, adresând un inimos apel de înfrățire și pace conlocuire între toți cetățenii țării mănăști dela granița de Vest.

Baby dr. Albu soție, Ștefan Albu tată, dr. Cornel T. Albu, Lucian Petruțiu cu soțul Aron Petruțiu Dorina Bălănescu cu soțul Cornel Bălănescu frați și cumnați Ana dr. Demian soacră, dr. Aurelian Demian cu soția Alice cumnați Lulu Albu, Doina și Pulu Petruțiu, Mihăița Demian nepoți, atârnând în numele lor cât și în acel al tuturor rudelor anunță cu înălțare frântă de durere încetarea de viață a nemărginit adoratului nespus iubitelui lor

Dr. Ștefan A. Albu

docent universitar al facultății București, medic primar-director al Institutului obstetric-gynecologic și școalei de moașe Arad etc., etc.

întâmplată prin un tragic accident de automobil în ziua de August 1931.

Rămășițele pământești ale scumpului nostru defunct, se vor depune spre vecinica odihnă la cimitirul Eternitatea din Arad 8 August 1931 orele 10^{1/2} a. m. dela locuința din Bulevardul Regina Maria No. 12.

Arad, la 5 August 1931.

Dormi în pace adoratul nostru suflet nobil și blând pe veci neuitat.

2

umbrele primite

cu prețul unei — atâta timp cât vânzarea cu prețuri senționale de eftine

Umbre salvate dela incendii le vindem cu preț acceptabil. *Marța noastră este fără de pat și de cea mai bună calitate*

TRANSILVANIA

casă de umbrele

(Palatul Fischer Eliz)

:: Angajăm înorți și reparațiuni